

Prof. dr hab. n. med. Kinga Polańska

Łódź, 29.12.2023r.

Kierownik

Zakładu Środowiskowych i Zawodowych Zagrożeń Zdrowia

**Ocena rozprawy doktorskiej
na stopień naukowy doktora nauk medycznych w dziedzinie nauk medycznych
i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne
mgr Magdaleny Cedzyńskiej
pt. „Uzależnienie od nikotyny - najsilniejszy, modyfikowalny czynnik ryzyka
występowania nowotworów. Częstość, prewencja, leczenie.”**

Promotor: dr hab. n. med. Marta Mańczuk, prof. Instytutu

Nie ulega obecnie wątpliwości, że palenie papierosów oraz narażenie na środowiskowy dym tytoniowy stanowią jedno z najważniejszych wyzwań zdrowia publicznego. Pomimo wprowadzonych rozwiązań ustawodawczych oraz podejmowanych od wielu lat działań edukacyjnych i interwencyjnych, w Polsce regularnie wyroby z nikotyną stosuje około 30% mężczyzn oraz około 20% kobiet. Jednocześnie okazjonalne palenie deklaruje 3,0% mężczyzn i 2,0% kobiet. Uzależnienie od nikotyny jest chorobą przewlekłą, a osoby uzależnione doświadczają trudności w zaprzestaniu palenia. Kluczowe jest więc zrozumienie natury uzależnienia, a także poszukiwanie skutecznych rozwiązań i metod leczenia. Należy także podkreślić, że znajomość zasad leczenia uzależnienia od nikotyny i jego wdrażanie są niewystarczające wśród personelu medycznego w naszym kraju. Dlatego też uważam, że mgr Magdalena Cedzyńska podjęła w swojej rozprawie problem aktualny i niezwykle ważny z punktu widzenia walorów naukowych, a przede wszystkim praktycznych w kontekście propozycji rozwiązań oraz metod zmierzających do zmniejszenia narażenia polskiej populacji na składniki dymu tytoniowego. Uzyskane wyniki mogą stanowić

uzasadnienie i wsparcie rozwiązań systemowych i przyczynić się do poprawy efektów leczenia pacjentów chorujących na nowotwory oraz poprawić jakość ich życia.

Przedłożona do recenzji praca na stopień naukowy doktora nauk medycznych w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne mgr Magdaleny Cedzyńskiej pt. „Uzależnienie od nikotyny - najsilniejszy, modyfikowalny czynnik ryzyka występowania nowotworów. Częstość, prewencja, leczenie.” obejmuje cykl 8 publikacji:

1. Zatoński W, Cedzyńska M, Tutka P, West R. *An uncontrolled trial of cytisine (Tabex) for smoking cessation. In: Tob Control. 2006;15(6):481-4. Punktacja MEiN: 100; Punktacja IF: 2,56.*
2. West R, Zatoński W, Cedzyńska M, Lewandowska D, Pazik J, Aveyard P, Stapleton J. *Placebo-controlled trial of cytisine for smoking cessation. N Engl J Med. 2011;365(13):1193-200. Punktacja MEiN: 200; Punktacja IF: 53,484.*
3. Mejza F, Cedzyńska M, Bala M, Górecka D. *Rozdział pt. Leczenie uzależnienia od tytoniu w: Interna Szczeklika 2023, Wyd. Medycyna Praktyczna. ISBN 978-83-7430-698-0. Punktacja MEiN: 80*
4. Cedzyńska M. *Rozdział pt. Zespół uzależnienia od tytoniu diagnostyka i leczenie w: Kardiologia Prewencyjna. Wyd.: Medical Tribune, 2022. ISBN: 9788366946095. Punktacja MEiN: 80*
5. Przepiórka I, Cedzyńska M, Balwicki Ł. *Rozdział pt. Postępowanie z pacjentem uzależnionym od nikotyny w Monografii Serce i płuca pod red. Ewy Jassem, Marcina Gruchały, Marka Niedoszytko, Anny Kowalczyś. Wyd.: Gdański Uniwersytet Medyczny, 2022. ISBN: 978-83-67147-15-6. Punktacja MEiN: 80.*
6. Zatoński W, Cedzyńska M, Przewoźniak K. (2006) *Palenie tytoniu. W: Opolski G., Lukas W, Steciwko A. (red.) Choroby serca i naczyń poradnik lekarza rodzinnego. VIA MEDICA Gdańsk 2010: 45-56, ISBN 978-83-89861-68-9. Punktacja MEiN: 80*
7. Koczkodaj P, Cedzyńska M, Przepiórka I, Przewoźniak K, Gliwska E, Ciuba A, Didkowska J, Mańczuk M. *The COVID-19 Pandemic and Smoking Cessation—A Real-Time Data Analysis from the Polish National Quitline. International Journal of Environmental Research and Public Health. 2022;19(4):2016. Punktacja MEiN: 140; Punktacja IF: 3,390.*
8. Manczuk M., Cedzyńska M. (2022) *Features of Ex-Smokers. In: Patel V.B., Preedy V.R. (eds) Handbook of Substance Misuse and Addictions. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-67928-6_44-1. Punktacja MEiN: 80.*

Przedstawiony cykl prac, których łączna punktacja Impact Factor wynosi 59,43 punktów, a punktacja MEiN 840 punktów stanowi spójną całość i jest efektem wieloletnich prac badawczych realizowanych przez mgr Magdalenę Cedzyńską. Cykl obejmuje publikacje naukowe w czasopismach o zasięgu międzynarodowych, a także rozdziały w książkach.

Praca licząca 38 stron obejmuje wykaz cyklu publikacji stanowiących rozprawę doktorską, wykaz stosowanych skrótów, streszczenie w języku polskim i języku angielskim, wstęp, cele pracy, omówienie poszczególnych publikacji będących podstawą rozprawy doktorskiej, podsumowanie oraz wykaz piśmiennictwa. Dodatkowo zamieszczone zostały oświadczenia współautorów prac potwierdzające ich wkład w przygotowanie publikacji oraz teksty publikacji.

Streszczenia w języku polskim i języku angielskim odpowiadają zawartości rozprawy i pozwalają czytelnikowi szybko zorientować się w treści publikacji stanowiących rozprawę doktorską.

We wstępie Autorka krótko omówiła wpływ palenia tytoniu na zdrowie, zwłaszcza w kontakcie wystąpienia i zgonu z powodu odytoniowych nowotworów złośliwych oraz korzyści wynikające z zaprzestania palenia, w tym z uwzględnieniem korzystnego przebiegu leczenia osób już chorujących na nowotwór. Dodatkowo wskazała na potrzebę leczenia uzależnienia od nikotyny i omówiła metody leczenia. Cennym byłoby rozszerzenie tej części pracy o dodatkowe dane dotyczące skali zjawiska uzależnienia od nikotyny oraz stosowanego leczenia farmakologicznego w Polsce.

Rozdział drugi prezentuje główny cel pracy oraz cele szczegółowe wieloletniej działalności badawczej. Wybór celu badawczego jest uzasadniony, zarówno z punktu widzenia poznawczego, jak i praktycznego.

Kolejny rozdział stanowi uzasadnienie i omówienie dwóch prac naukowych wchodzących w skład cyklu publikacji stanowiących rozprawę doktorską (publikacja 1 i 2). Prace te dotyczą oceny skuteczności i bezpieczeństwa cytyzyny w leczeniu uzależnienia od nikotyny. Pierwsze badanie (publikacja opublikowana w 2006r.) było otwartą obserwacją kliniczną, natomiast drugie (publikacja opublikowana w 2011r.) - niekomercyjnym, jednośrodkowym, randomizowanym badaniem klinicznym z podwójnie ślepą próbą, kontrolowanym placebo. W obu badaniach wykazano skuteczność i bezpieczeństwo stosowania cytyzyny u pacjentów zaprzestających palenia. W moim przekonaniu, biorąc pod uwagę bardzo zwięzłe przedstawienie materiału, Autorka mogła pominąć tabelę prezentującą charakterystykę uczestników badania klinicznego (która jest zamieszczona w publikacji), natomiast krótko przedstawić podsumowanie (dyskusję) uzyskanych wyników z wynikami istniejących badań.

W następnej części mgr Magdalena Cedzyńska omawia 4 rozdziały zamieszczone w książkach: „Interna Szczeklika”, „Kardiologia prewencyjna”, „Choroby serca i naczyń poradnik lekarza rodzinnego” oraz „Serce i płuco” (publikacje 3-6 wchodzące w skład cyklu publikacji stanowiących rozprawę doktorską). Rozdziały te, przygotowane przez mgr Magdalenę Cedzyńską samodzielnie lub w zespołach współautorskich, prezentują zasady postępowania z pacjentem uzależnionym od nikotyny w placówkach ochrony zdrowia, w tym metody diagnostyczne oraz metody leczenia uzależnienia od nikotyny, zarówno farmakologiczne jak i behawioralne. Należy podkreślić bardzo ważne walory praktyczne ww. prac.

Publikacja nr 7 (opublikowana w 2022r.) prezentuje wyniki badania, które zostało przeprowadzone w czasie pandemii COVID-19 wśród pacjentów korzystających z pomocy Telefonicznej Poradni Pomocy Palącym. Mgr Magdalena Cedzyńska jest drugim autorem

ww. pracy. Uzyskane w badaniu wyniki wskazują, że sam fakt wystąpienia pandemii COVID-19 nie miał wpływu na podjęcie decyzji o zaprzestaniu palenia, a jedynie ją przyspieszył. Osoby badane były podatne i otwarte na komunikację dotyczącą ryzyka zdrowotnego związanego z paleniem papierosów i pandemią COVID-19, co okazało się być silnym czynnikiem wpływającym na podjęcie decyzji o rzuceniu palenia. Jak trafnie wskazuje Autorka, niewielkie rozpowszechnienie wśród opinii publicznej informacji o konsekwencjach COVID-19 dla osób palących było niewykorzystaną potencjalną szansą na zwiększenie odsetka osób, które zerwą z nałogiem.

W rozdziale "Features of Ex-Smokers" (praca nr 8 cyklu publikacji stanowiących rozprawę doktorską) zostały opisane na podstawie literatury oraz danych z badania EUROBAROMETER cechy osób, które zaprzestały palenia, a także przedstawione obserwowane w tej grupie korzyści po zaprzestaniu palenia. Niepokojącym jest fakt, że Polska ma jeden z niższych odsetków ex-palaczy w porównaniu z innymi krajami europejskimi, co uzasadnia pilną potrzebę wypracowania i wdrożenia skutecznych rozwiązań mających na celu wsparcie osób palących papierosy w zerwaniu z nałogiem.

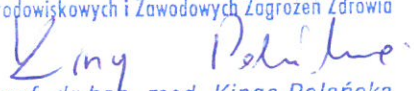
Ostatni rozdział „Podsumowanie” ma raczej formę ogólnych wniosków na podstawie prac badawczych i wieloletniego doświadczenia mgr Magdaleny Cedzyńskiej. Cennym byłoby bardziej precyzyjne przedstawienie podsumowania/wniosków w odniesieniu do postawionych celów badawczych.

Pod względem formalnym rozprawa doktorska jest poprawna. Napisana jest klarownym językiem odpowiadającym standardom redakcyjnym.

Pomimo nielicznych uwag, które dotyczą wzbogacenia pracy o dodatkowe elementy, a nie krytyki działalności naukowej Doktorantki, bardzo pozytywnie oceniam przedstawioną do recenzji rozprawę na stopień naukowy doktora nauk medycznych w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne mgr Magdaleny Cedzyńskiej pt. „Uzależnienie od nikotyny - najsilniejszy, modyfikowalny czynnik ryzyka występowania nowotworów. Częstość, prewencja, leczenie”. Stwierdzam, że praca stanowi opracowanie będące cennym uzupełnieniem istniejących badań i spełnia wymogi stawiane pracom na stopień doktora nauk medycznych. Uzyskane wyniki mają wartość poznawczą i mogą być inspiracją dla dalszych pogłębionych analiz. Nie do przecenienia jest wartość praktyczna pracy w zakresie omawianych metod diagnostycznych oraz metod leczenia uzależnienia od nikotyny, a także charakterystyki osób, które zaprzestały palenia. Praca dowodzi dużej wiedzy teoretycznej i praktycznej Doktorantki oraz konsekwencji w prowadzeniu działalności naukowej.

W związku z powyższym wnoszę do Wysokiej Rady Naukowej Narodowego Instytutu Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie – Państwowego Instytutu Badawczego o dopuszczenie mgr Magdaleny Cedzyńskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Jednocześnie, ze względu na stopień złożoności prowadzonych analiz, ich wagę naukową i praktyczną wnioskuję o wyróżnienie rozprawy doktorskiej.

KIEROWNIK ZAKŁADU
Środowiskowych i Zawodowych Zagrożeń Zdrowia

prof. dr hab. med. Kinga Polańska